

สาร สด.

ปีที่ 16 ฉบับที่ 6 : มีนาคม 2562

พลังงานสาธารณสุข ...
ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม

พลังชาวสาธารณสุข ... ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม

จากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2561 ได้เห็นชอบโครงการ
“ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” ซึ่งประกอบด้วย 5 กิจกรรม ได้แก่

1

การลดและคัดแยกขยะมูลฝอย
ในหน่วยงานภาครัฐ

3

การลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว และ
งดใช้โฟมบรรจุอาหารในพื้นที่
อุทยานแห่งชาติ ทั้ง 154 แห่ง

2

การทำความดีด้วยหัวใจ ลดรับ
ลดให้ ลดใช้พลาสติก ในส่วน
ของห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ
ตลาดสดทั่วประเทศ

4

การลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว
และงดใช้โฟมบรรจุอาหาร
ในพื้นที่สวนสัตว์ 8 แห่ง

5

การจัดการขยะบกสู่ขยะทะเล
ในพื้นที่ 24 จังหวัดชายทะเล

กระทรวงสาธารณสุข ได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินการตามโครงการ
“ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” โดยตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2561 ได้ให้
โรงพยาบาลในสังกัดทุกแห่งรณรงค์ใช้ถุงผ้าใส่ยาให้ผู้ป่วยแทนการใช้ถุงหูพลาสติก
และขอความร่วมมือให้ผู้พายนำถุงผ้ามาใส่ยาเมื่อมารับบริการที่โรงพยาบาลทุกครั้ง
เพื่อลดการใช้พลาสติก ลดภาวะโลกร้อน ซึ่งเป็นไปตามนโยบายโรงพยาบาลเป็นมิตร
กับสิ่งแวดล้อม (GREEN & CLEAN Hospital) ที่เน้นการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม
ภายในโรงพยาบาลไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและโลก

พกถุงผ้า ใส่ยา กลับบ้าน

สำหรับมาตรการลดและคัดแยกขยะมูลฝอย ได้มีนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดรณรงค์ให้บุคลากรของหน่วยงานปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ลดการใช้ถุงพลาสติก แก้วน้ำพลาสติกชนิดใช้ครั้งเดียวทิ้ง งดใช้กล่องโฟมบรรจุอาหาร และให้ความรู้เกี่ยวกับประเภทขยะต่างๆ เพื่อให้สามารถคัดแยกและทิ้งขยะได้อย่างถูกต้อง พร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจลดการใช้พลาสติกให้กับเจ้าหน้าที่ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขและทุกกรมในสังกัด สนับสนุนให้ร้านค้าต่างๆ ที่ตั้งอยู่ในโรงอาหาร หรือเช่าพื้นที่ดำเนินการ มอบส่วนลดให้กับเจ้าหน้าที่ที่นำภาชนะส่วนตัวมาใส่อาหาร หรือเครื่องดื่ม แทนบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วทิ้ง และจัดทำถังขยะสำหรับเจ้าหน้าที่แยกทิ้งขยะ 4 ประเภท คือ

ขยะทั่วไป ได้แก่ ขยะที่ย่อยสลายยาก และไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ อาทิ ถุงพลาสติกเบ็ดพิเศษอาหาร ซองขนม กล่องโฟมเบ็ดอาหาร ฯลฯ

ขยะเปียก ได้แก่ ขยะที่เน่าเสีย และย่อยสลายได้ อาทิ เศษอาหาร เปลือกผลไม้ เศษผัก เศษเนื้อสัตว์ ฯลฯ

ขยะรีไซเคิล ได้แก่ ขยะที่เป็นบรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุเหลือใช้ ที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ อาทิ ขวดแก้ว ขวดพลาสติก กระดาษ เศษโลหะ ครอบเครื่องดื่ม ฯลฯ

ขยะอันตราย ได้แก่ ขยะที่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อนวัตถุอันตรายชนิดต่างๆ อาทิ หลอดไฟ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่โทรศัพท์ ครอบป้องกันสเปรย์ ภาชนะใส่น้ำยาทำความสะอาด ฯลฯ

ทั้งนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้จัดกิจกรรมรณรงค์สร้างความรู้และกระตุ้นให้บุคลากรเกิดความตระหนักและมีส่วนร่วมในการคัดแยกและทิ้งขยะให้ถูกต้อง และมีการประกวดชุดจากวัสดุรีไซเคิล โดยมี นายแพทย์สุขุม กาญจนพิมาย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานการจัดงาน และมอบรางวัลให้กับหน่วยงานที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ และได้รับการลงคะแนนสูงสุด ซึ่งหากบุคลากรทุกคนร่วมกันปฏิบัติจนเป็นนิสัย และส่งต่อความรู้ไปสู่ญาติ พี่น้อง เพื่อนๆ ก็จะช่วยลดสิ่งแวดล้อมของประเทศในที่สุด

มหกรรมสมุนไพรแห่งชาติ 2562 “สมุนไพร นวดไทย อนาคตไทย”

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ร่วมกับภาคีเครือข่าย จัดงานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติ และการประชุมวิชาการประจำปี การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกแห่งชาติ ครั้งที่ 16 ภายใต้แนวคิด “สมุนไพร นวดไทย อนาคตไทย” ระหว่างวันที่ 6 – 10 มีนาคม 2562 ณ ศูนย์แสดงสินค้า และการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนรู้จักประโยชน์และคุณค่า ของสมุนไพรและการนวดไทยในการรักษาและส่งเสริมสุขภาพ และขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ของประเทศตามนโยบาย Thailand 4.0 ซึ่งจะพัฒนายกระดับ 3 เรื่อง คือ อุตสาหกรรมสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ บริการการแพทย์แผนไทยและยาสมุนไพรไทย และระบบการศึกษาและบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทย โดยมีเป้าหมายให้ไทยเป็นประเทศส่งออกวัตถุดิบสมุนไพรคุณภาพและผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้นนำของภูมิภาคอาเซียน รวมทั้งผลักดันภูมิปัญญา นวดไทยขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของมนุษยชาติกับ UNESCO ในปี 2562 ภายในงานแบ่งเป็น 3 โซน ดังนี้

โซนภูมิปัญญา (WISDOM)

นิทรรศการและนวัตกรรมระดับชาติด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ภายใต้แนวคิด “เชื่อมั่นคุณภาพสมุนไพรไทย”

- นิทรรศการ “การนวดไทย มรดกภูมิปัญญาไทย” “200 ตำรับยาดี สู่งานใช้ประโยชน์”
- จัดแสดงผลภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ
- สวนสมุนไพรเพื่อการอนุรักษ์
คุ้มครองเชิงเศรษฐกิจและเชิงสุขภาพ
- สาธิต ตรวจสอบ นำ ให้ความรู้จาก
ภูมิปัญญาภาคต่าง ๆ

นอกจากนี้ ยังมีตลาดความรู้ เปิดอบรมระยะสั้นหลักสูตรละ 2 ชั่วโมงฟรี 26 หลักสูตร และกิจกรรมจับคู่ธุรกิจกับผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมจากสมุนไพร โดยได้รับเกียรติจากศาสตราจารย์คลินิก เกียรติคุณ นายแพทย์ปิยะสกล สกลสัตยาทร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข มอบรางวัลหมอไทยดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ.2562 แก่พ่อบุญคุณ เสริฐ ขาวอรุณ จากจังหวัดชุมพร, รางวัลพื้นที่ต้นแบบดีเด่นแห่งชาติด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือก ประจำปี และรางวัลผลิตภัณฑ์สมุนไพรดีเด่นระดับชาติ Prime Minister Herbal Award (PMHA) ประจำปี 2562

โดยตลอดระยะเวลาการจัดงาน มีผู้เข้าร่วมงานรวมทั้งสิ้น 157,967 คน สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจรวม 30,110,436 บาท และมีมูลค่าจากการเจรจาธุรกิจกับกระทรวงพาณิชย์อีกกว่า 100 ล้านบาท

โซนบริการ (SERVICE)

บริการตรวจรักษาโรคด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก อาทิ คลินิกเฉพาะโรคไมเกรน อัมพฤกษ์ อัมพาต จับโปงเช่า (ข้อเช่าเสื่อม) การฝังเข็ม การครอบแก้ว การนวดทุยนา

โซนผลิตภัณฑ์ (PRODUCT)

จัดแสดงผลภัณฑ์สมุนไพรดีเด่นระดับชาติ

Prime Minister Herbal Award (PMHA) ประจำปี 2562

- ให้ความรู้สมุนไพรดูแลไตและสมุนไพรลดมลภาวะเป็นพิษ โดย โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี
- จำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรลดสูงสุด 50%
- แจกต้นสมุนไพรดูแลไต, หนังสือบันทึกของแผ่นดิน เล่มที่ 11

No walk-in OPD โรงพยาบาลกำแพงเพชร

กระทรวงสาธารณสุข ได้ขับเคลื่อนนโยบายคลินิกหมอครอบครัว เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุและโรคเรื้อรังที่เพิ่มมากขึ้น จนทำให้เกิดความแออัดในโรงพยาบาล และผู้ป่วยต้องใช้เวลารอพบแพทย์นาน โดยให้มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชากรในสัดส่วน 1:10,000 คน ช่วยให้ประชาชนได้รับการดูแลสุขภาพตนเองและครอบครัวใกล้บ้านจากแพทย์และทีมสหวิชาชีพ เป็นการลดค่าใช้จ่าย ลดระยะเวลาการคอยการรักษา โดยในปี 2562 ตั้งเป้าหมายให้มีคลินิกหมอครอบครัว 1,170 ทีม ขณะนี้ผ่านเกณฑ์การขึ้นทะเบียนทั้งหมด 995 ทีม ครอบคลุมประชากร รวม 10,234,076 คน

โดยโรงพยาบาลกำแพงเพชร เป็นโรงพยาบาลแห่งแรกที่เปิดคลินิกหมอครอบครัวเต็มพื้นที่ ครอบคลุมโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในอำเภอเมือง รวม 16 แห่ง ตามโครงการ “No walk-in OPD” เพื่อให้ประชาชนในเขตอำเภอเมือง เข้ารับการรักษาเบื้องต้นที่คลินิกหมอครอบครัว ได้รับการดูแลแบบองค์รวมโดยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวและทีมสหวิชาชีพใกล้บ้าน โดยเฉพาะผู้ที่เจ็บป่วยด้วยโรคทั่วไป เช่น ท้องเสีย ปวดศีรษะ ไข้หวัด เป็นต้น และจะได้รับการส่งต่อไปยังโรงพยาบาลกำแพงเพชรทันทีหากพบว่าเป็นโรคที่มีอาการซับซ้อน โดยมีช่องทางด่วนพิเศษเพื่ออำนวยความสะดวก

ผลการดำเนินงานทำให้ลดจำนวนการใช้บริการผู้ป่วยนอกที่โรงพยาบาลกำแพงเพชร จาก 1,400 คนต่อวัน เหลือเพียง 1,100 คนต่อวัน และลดระยะเวลาการคอยจากอย่างน้อย 2 ชั่วโมงที่โรงพยาบาล เหลือเพียง 40 นาทีที่คลินิกหมอครอบครัว นอกจากนี้ ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายของผู้ป่วยและโรงพยาบาล โดยพบว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยผู้ป่วยนอกที่มาใช้บริการที่โรงพยาบาล 943.85 บาทต่อราย แต่ถ้าไปใช้บริการที่คลินิกหมอครอบครัวจะเหลือเพียง 221 บาทต่อราย ช่วยประหยัดงบประมาณได้ถึงปีละ 60 ล้านบาท

ข่าวเด่นประจำกรม

กรมการแพทย์

นายแพทย์สมศักดิ์ อรรฆศิลป์ อธิบดีกรมการแพทย์ แนะนำหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงที่อาจทำร้ายไต และดูแลสุขภาพตนเอง โดย 1.หลีกเลี่ยงอาหารรสจัด ทั้งเค็มจัด หวานจัด เผ็ดจัด หรือมันจัด 2.ออกกำลังกายสม่ำเสมอ 3.ดื่มน้ำให้เพียงพอ 6-8 แก้วต่อวัน งดเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ 4.พักผ่อนให้เพียงพอ ไม่เครียด 5.ลดการกินอาหารสำเร็จรูป และ 6.รับการตรวจสุขภาพประจำปี หากพบอาการผิดปกติควรรีบพบแพทย์เพื่อตรวจวินิจฉัย และรับการรักษาอย่างถูกต้อง

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

นายแพทย์ปราโมทย์ เสถียรรัตน์ รองอธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก แนะนำ กินข้าวแช่ช่วยคลายร้อน เนื่องจากมีสมุนไพรหลายชนิด ได้แก่ น้ำลอยดอกมะลิ และข้าวสวยหุงด้วยน้ำใบเตย เป็นสมุนไพรฤทธิ์เย็น แก้อ่อนใน กระหายน้ำ ทำให้ร่างกายสดชื่น นอกจากนี้ ยังมีพืชผักสมุนไพรที่มีรสขม เย็น จืด ช่วยคลายความร้อนในร่างกายได้ เช่น พักแพง แดง บวบ ตำลึง ผักบุ้ง ผักกาด ใบบัวบก ชีเหล็ก สะเดา มะระ ส่วนน้ำสมุนไพร ได้แก่ น้ำใบบัวบก น้ำใบย่านาง น้ำแตงโม น้ำมะพร้าว น้ำอัญชันทิพย์

กรมควบคุมโรค

นายแพทย์สุวรรณชัย วัฒนายิ่งเจริญชัย อธิบดีกรมควบคุมโรค พร้อมด้วยแพทย์หญิงวันทนี วัฒนะ รองปลัดกรุงเทพมหานคร ดร.พัชรา เบญจรัตน์ภรณ์ ผู้อำนวยการโครงการโรคเอดส์แห่งสหประชาชาติ (UNAIDS) ประเทศไทย และเครือข่ายด้านโรคเอดส์ ร่วมกล่าวเจตนารมณ์ในวันยุติการเลือกปฏิบัติ (Zero Discrimination Day) ตามแนวคิด “सानพลัง ยุติการเลือกปฏิบัติ” พร้อมมอบโล่รางวัลแก่องค์กร “ดูแล ห่วงใย ใส่ใจป้องกันเอดส์ในที่ทำงาน” ปี 2561 จำนวน 14 องค์กร

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

นายแพทย์โอภาส การย์กวินพงศ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เผย สำนักเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย ร่วมกับ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข พัฒนาการทดสอบผลิตภัณฑ์แอลกอฮอล์ในการฆ่าเชื้อไวรัส ซึ่งเป็นวิธีมาตรฐาน BS EN14348: 2005 และทดสอบประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์แอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อโรคที่ผลิตโดยองค์การเภสัชกรรมและองค์การสุรา พบว่าผลิตภัณฑ์แอลกอฮอล์ 70% (v/v) สามารถฆ่าเชื้อไวรัสและเชื้อมัยโคแบคทีเรียอื่นที่ก่อโรคได้ตามเกณฑ์กำหนด เมื่อทดสอบตามสภาวะมาตรฐาน

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

นายแพทย์ณัฐวุฒิ ประเสริฐสิริพงศ์ อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ เผย ได้จัดตั้ง Claim Center เก็บค่ารักษาพยาบาลชาวต่างชาติสำหรับสถานพยาบาลภาครัฐ เพื่อเป็นหน่วยงานกลางในการช่วยเหลือและติดตามค่ารักษาพยาบาลกับชาวต่างชาติในกรณีค้างชำระ ปัจจุบันนาร่องแล้ว 5 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ ชลบุรี ภูเก็ต พังงา และสุราษฎร์ธานี ในปี 2562 คาดว่าจะขยายผลไปยังสถานพยาบาลภาครัฐทั่วประเทศ และยังหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาระบบเคลมประกันสุขภาพภาคเอกชน รองรับการเป็นศูนย์ประสานงานกลาง

กรมสุขภาพจิต

นายแพทย์เกียรติภูมิ วงศ์รจิต อธิบดีกรมสุขภาพจิต ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับ 14 หน่วยงาน เรื่อง การป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด โดยดำเนินการ 5 มาตรการ ได้แก่ 1.จัดตั้งกลไกการอำนวยความสะดวกและติดตามเครือข่ายการป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหา 2.กำหนดและสื่อสารแนวทางการดำเนินงาน การป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหา 3.พัฒนาศักยภาพบุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4.ให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางการป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหา และ 5.สนับสนุน ประสาน กำกับ ติดตาม และให้การดูแลช่วยเหลือในภาวะวิกฤตฉุกเฉิน โดยการบำบัดฟื้นฟูและรับส่งต่อผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด

กรมอนามัย

แพทย์หญิงพรรณพิมล วิปุลากร อธิบดีกรมอนามัย ใช้โอกาสครบรอบ 67 ปี 12 มีนาคม 2562 รณรงค์งดใช้ถุงพลาสติกทั่วทั้งองค์กร เพื่อเป็นต้นแบบในการลดปริมาณขยะอย่างยั่งยืนและขยายผลสู่หน่วยงานภาครัฐต่อไป โดยที่ผ่านมา ได้จัดกิจกรรมรณรงค์ลดการใช้พลาสติก 3 มาตรการ ได้แก่ 1.งดใช้ภาชนะโฟมบรรจุอาหารและห้ามนำภาชนะโฟมเข้ามาในพื้นที่ 2.ลดการใช้ถุงพลาสติก แก้วพลาสติกและภาชนะพลาสติกที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง 3.แยกขยะและทิ้งขยะลงถังให้ถูกต้อง

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

นพ. ธีระศ รัชชัยวิวงศ์ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ระบุ หลังออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับไขมันทรานส์ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 มกราคม 2562 เป็นต้นมา ได้ร่วมกับ มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค และ สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล ตรวจสอบและเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์อาหารกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ โดนัททอด พาย พัฟ เพสทรี ครีวซองค์ และ บัตเตอร์เค้ก พบว่า ปริมาณไขมันทรานส์เฉลี่ยของทุกผลิตภัณฑ์อยู่ในปริมาณที่องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ และองค์การอนามัยโลก แนะนำให้บริโภคต่อวัน และมีปริมาณลดลงอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนประกาศฯ มีผลใช้บังคับ

องค์การเภสัชกรรม

นพ.วิฑูรย์ ด่านวิบูลย์ ผู้อำนวยการองค์การเภสัชกรรม เผย องค์การเภสัชกรรม ได้ร่วมแสดงศักยภาพการผลิตยามาตรฐานโลก และการเจรจาธุรกิจเพื่อเป็นพันธมิตร ในการก้าวสู่มาตรฐานโลก ในงานแสดงสินค้า เทคโนโลยี และการประชุมด้านวัตถุดิบ และส่วนประกอบการผลิตยาสำหรับเภสัชอุตสาหกรรมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (CPhi South East Asia 2019) ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

